EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 10.5.2006
COM(2006) 211 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPADOMEI

PILSOŅU PROGRAMMA

EIROPAS EFEKTIVITĀTES NODROŠINĀŠANAI

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPADOMEI

PILSOŅU PROGRAMMA

EIROPAS EFEKTIVITĀTES NODROŠINĀŠANAI

IEVADS

Globalizētā pasaulē Eiropas Savienība ir tik nepieciešama, bet vienlaikus arī tik apspriesta kā vēl nekad. Tas ir paradokss, ar ko Eiropā saskaras kā ES dalībvalstu, tā arī tās iestāžu vadītāji.

Eiropas Savienības attīstība ir bijusi ārkārtīgi veiksmīga: tā radījusi vēl nepieredzētu mieru, labklājību un stabilitāti, savu pilsoņu labā darbojoties kā amortizators pret ārējās vides izmaiņām. ES principi un vērtības nav mainījušās - brīvība, demokrātija, likuma vara, tolerance, solidaritāte un progresa virzība mierīgā sadarbībā šodien ir spēkā tāpat, kā tas bija brīdī, kad tika parakstīts Romas līgums. Tāpat arī kultūru bagātības un dažādības noteicošā loma Eiropas identitātes veidošanā. Taču 50 gadu laikā ir mainījusies gan Eiropa, gan pasaule. ES ir jāveicina un jāaizstāv tās vērtības pieaugošās dažādības un pārmaiņu apstākļos. Sanāksme Hemptonkortā, kas notika pagājušā gada oktobrī, parādīja, ka pastāv politiska vienprātība par šo izaicinājumu raksturu un ES būtisko lomu, reaģējot uz to ar modernizāciju un reformām. Hemptonkortas sanāksmē pieņemtai programmai, kurā iekļauta arī uz zināšanām balstīta ekonomikas attīstība, ir galvenā loma izaugsmes un nodarbinātības veicināšanā.

Pilsoņu prasības pret ES 50 gadu laikā ir augušas. Tas nozīmē gan ES pieaugošās lomas atzīšanu, gan izaicinājumu visiem Eiropas līderiem. ES pilsoņi vēlas labāk izprast un ietekmēt to, ko dara ES un kā tas tiek darīts. Viņi piekrīt ES nozīmīgajai lomai, tomēr uzskata to par grūti ietekmējamu.

Konstitucionālais līgums ir paredzēts, lai likvidētu šo plaisu. Komisija turpina uzsvērt savus principus, vērtības un uzlabojumus, kuri ar līguma palīdzību palielinātu ES efektivitāti, atklātību un atbildību. Piecpadsmit dalībvalstis ir ratificējušas Konstitucionālo līgumu un nākamajos mēnešos tām varētu pievienoties vēl citas. Divu dalībvalstu elektorāti referendumā pateica līgumam „nē". Šobrīd vēl nepastāv vienprātība par turpmākajiem soļiem.

Taču pilsoņi vēlas, lai ES tagad darbotos efektīvi. D plāna (demokrātija, dialogs, diskusija) apspriešana parādīja izteiktu Eiropas pilsoņu vēlmi aktīvākai ES rīcībai daudzās jomās: darba vietu radīšanā, globalizācijas pārvaldībā, terorisma un organizētās noziedzības apkarošanā, ilgtspējīgas attīstības un solidaritātes veicināšanā.

Lai atbildētu uz šīm prasībām un par spīti tam, ka vēl nav panākta vienošanās par Konstitucionālo līgumu, ES ir spērusi vairākus būtiskus soļus uz priekšu: panākusi vienošanos par finanšu shēmu nākamajiem septiņiem gadiem, pilnveidojusi programmu izaugsmei un nodarbinātībai saskaņā ar pārskatīto Lisabonas stratēģiju, grozījusi Stabilitātes un izaugsmes paktu, pieņēmusi rīcības plānu, lai stiprinātu ES brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, paredzējusi līdz 2010. gadam dubultot oficiālo attīstības palīdzību, panākusi politisku vienošanos tādos jutīgos jautājumos kā pakalpojumu un ķīmisko vielu jomu regulējošie

tiesību akti, kā arī par jaunas enerģētikas politikas pamatprincipiem. Tagad ES šie sasniegumi jāpārvērš konkrētos ieguvumos.

Taču Eiropas Savienībai jāturpina rīkoties, sekojot programmai, kas pamatojas uz politiku un vērsta uz ES pilsoņu vēlmju īstenošanu un no jauna stiprina viņu atbalstu Eiropas projektam. Programmas pamatā jābūt noteiktajām labklājības, solidaritātes un drošības prioritātēm, kā arī izaugsmes un nodarbinātības veicināšanai. Tās ir būtiskas, lai atjaunotu ticību Eiropai. Šo atbalstu var iegūt arī ar tādiem projektiem kā *Erasmus*, *Galileo* vai Eiropas Tehnoloģiju institūts vai Eiropas civilās aizsardzības spējas. Taču kā politikai, tā projektiem ir jāiekļaujas saskaņotā politikas programmā. Tiem jāparedz pakāpenisks risinājums, lai novērstu pašreizējās problēmas ar Konstitucionālo līgumu. Šāda divkārša nodrošinājuma mērķis ir laika gaitā panākt institucionālu risinājumu, kas stiprinātu vispārējos politiskos mērķus „*projet de vie en commun*" konsolidēšanā.

Vairāk par visu šādai pieejai nepieciešama politiskas gribas izpausme visā Eiropā, dalībvalstīs un reģionos. Efektīvas iestādes ir būtiskas ES darbībai, un tajās izpaužas Eiropas projekta politiskais raksturs. Taču ES iestādes vienas pašas nevar no jauna stiprināt Eiropu. Tas tām arī nebūtu jādara tādā Eiropā, kas ir demokrātiska, nevis administratīva, un kurai tādai jābūt arī turpmāk. Būtiska ir līdzdalība. Tādēļ pirmo institucionālo soli varētu spert nākamajā gadā, 50 gadus pēc Romas līguma, dalībvalstīm, Komisijai un Eiropas Parlamentam pieņemot politisku deklarāciju, kurā ne tikai būs noteiktas Eiropas vērtības un mērķi, bet arī atspoguļota kopēja apņemšanās tos sasniegt: „*obligation d'engagement*". Dokumenta mērķim un veidam iedvesma jāmeklē Mesīnas deklarācijā, kura bija gan atbilde institucionālajam panīkumam, gan Romas līguma priekštecis.

POLITIKAS PROGRAMMA: EFEKTĪVA EIROPA

Jaunai Pilsoņu programmai Eiropas jautājumu risināšanai jānodrošina miers, labklājība un solidaritāte jaunā globalizētā vidē. Tai jānodrošina atvērts un pilnībā funkcionējošs vienotais tirgus un efektīvi jāīsteno četras brīvības, jāveicina solidaritāte, iespējas, pieejamība un ilgtspējība, kā arī jāpalielina drošība. Tā ir programma visu Eiropas pilsoņu labā, kas pamatojas uz līdzšinējiem sasniegumiem un seko jau nospraustam virzienam, īpašu uzmanību veltot izaugsmei un nodarbinātībai.

Dziļāka ekonomiskā integrācija, vienotais tirgus 21. gadsimtā

Eiropas ekonomika 21. gadsimtā saskaras ar jauniem izaicinājumiem un iespējām. Vienotais tirgus kopā ar efektīvu konkurences politiku ir devis ievērojamus labumus Eiropas pilsoņiem, nodrošinot tiem izvēli un iespējas, tai skaitā tādās jomās ka telekomunikācijas un gaisa satiksme, kas savulaik tika uzskatītas par slēgtām nozarēm. Tas nobruģēja ceļu euro, kas savukārt atjaunoja vienotā tirgus dinamiku un pastiprināja finanšu un ekonomisko integrāciju, padarot ES globāli vēl spēcīgāku. Arī pārskatītā Lisabonas stratēģija kalpoja par pamatu mūsu ekonomiku modernizācijai, lai nodrošinātu izaugsmi un darba vietas visiem pilsoņiem.

Ir laiks izvērtēt ekonomiskās integrācijas rezultātus, jo īpaši vienotā tirgus jomā panākto, un paraudzīties nākotnē, atbildot uz šādiem jautājumiem.

- **Kā mēs varam izmantot to, kas jau ir sasniegts?**

- **Kādas nepilnības vēl ir palikušas?** Vienotais tirgus vēl nav pilnībā izveidots, nepieciešama labāka enerģijas un finanšu tirgu integrācija, šķēršļu likvidēšana brīvai darbaspēka kustībai. Tie ir jautājumi, kam ir tieša ietekme uz pilsoņiem, piemēram, enerģijas cenas, mobilo sakaru viesabonēšanas cenas, maksa par banku pakalpojumiem. Citās jomās patērētāju patiesais ieguvums vēl nebūt neatbilst plānotajam, piemēram, kādēļ vienas dalībvalsts pilsonim joprojām ir grūtības noformēt apdrošināšanu citā dalībvalstī? Kā mēs risinām jautājumu par Kopienas patentu?

- **Kā mēs varam risināt nākotnes izaicinājumus?** ES ekonomiskai politikai ir jāveicina Eiropas ekonomiku integrācija un konverģence. ES ir jāīsteno Lisabonas programma, jāpabeidz Ekonomikas un monetārās savienības izveidošana un jāveicina tās nevainojama darbība, jāpabeidz vienotā tirgus izveidošana. ES ekonomiskai politikai ir jāņem vērā ārējā spiediena izpausmes, piemēram, attiecībā uz konkurenci, kā arī iespējas, ko piedāvā globalizācija ieguldījumu un eksporta jomā. Vienotā tirgus veidošana ir dinamisks process, nevis vienreizējs sasniegums. Spēcīgs, atvērts, konkurētspējīgs vienotais tirgus var būt galvenā sastāvdaļa Eiropas atbildē uz globalizācijas izaicinājumu.

- **Vai mūsu rīcībā ir visefektīvākie mehānismi vienotā tirgus nodrošināšanai?** Pēdējo divdesmit gadu laikā līdzekļi ekonomiskās integrācijas veicināšanai ir attīstījušies, ir radušies jauni veidi, kā stimulēt uzņēmējdarbību un jauninājumus. Jaunā partnerības gaisotnē Komisija ir gatava sadarboties ar dalībvalstīm un to valsts iestādēm, izmantojot arī jaunās tehnoloģijas, lai nodrošinātu sistēmas darbību un palīdzētu dalībvalstīm aktīvi iesaistīties un uzņemties atbildību.

Komisija apņemas likvidēt atlikušos šķēršļus vienotajam tirgum, lai ļautu Eiropas pilsoņiem un uzņēmējiem pilnībā baudīt ES priekšrocības. Tādēļ tā ierosina būtiski pārskatīt vienoto tirgu, lai pārliecinātos, kādi pasākumi vēl būtu veicami un kā. Nākamajā gadā tā iesniegs Padomei un Eiropas Parlamentam ziņojumu „Vienotais tirgus 21. gadsimtā", iekļaujot tajā konkrētus priekšlikumus turpmākām darbībām. Komisija arī turpinās neatlaidīgi īstenot Lisabonas stratēģiju un ieviest pilnīgu un labi funkcionējošu Ekonomikas un monetāro savienību.

Iespējas, pieejamība un solidaritāte

Tiekšanās pēc dziļākas un plašākas ekonomiskās integrācijas jāapvieno ar atbalstu vienai no vērtībām, kas visvairāk vieno Eiropu un kalpo par tās pamatu: solidaritātei.

Lai uzturētu valsts finansētu veselības aprūpes sistēmu, sociālo aizsardzību un pensijas, ņemot vērā demogrāfiskās situācijas pasliktināšanos, un lai ES pilsoņi varētu veiksmīgi pielāgoties pārmaiņām, politika ir jāpiemēro jaunajai darba pasaulei: eiropieši dzīvo ilgāk, saskaras ar nebijušām izmaiņām tradicionālajā ģimenes modelī, pilnveidotu dzimumu līdztiesību, pielāgojas jauniem migrācijas un daudzveidības modeļiem un vēl joprojām piedzīvo pastāvīgu nabadzību atstumtās iedzīvotāju grupās. Eiropas Savienībai ir jāizvērtē radikālās izmaiņas, kas notiek mūsu sabiedrībā, un jāatbalsta ilgtspējīgi pasākumi visos līmeņos, lai saskaņotu reformas pasākumus atbilstoši izaicinājumiem, ar kuriem saskaras Eiropas ekonomika.

Tiesību un garantiju nodrošināšana darba vietās ir jāapvieno ar darba vietu radīšanu. Tādēļ ir svarīgi, lai dalībvalstis galveno uzmanību pievērstu aktīvai darba tirgus politikai, apkarotu

bezdarbu Eiropā, jo īpaši bezdarbu jauniešu vidū, kura līmenis daudzās dalībvalstīs joprojām ir nepieņemami augsts. Kā, apstiprinot Lisabonas stratēģiju, norādīja Eiropadome: „labākā aizsardzība pret sociālo atstumtību ir darbs".

Eiropas solidaritātes politikai un programmām ir jāveicina labāka dzīves kvalitāte, sociālā kohēzija un lielākas iespējas Eiropas Savienības pilsoņiem, sadarbojoties ar valstu, reģionu un citām iestādēm, kā arī ar sociālajiem partneriem, veicinot sociālo dialogu un iesaistot pilsonisko sabiedrību. Tas nozīmē, ka mūsu politika, kas vērsta uz ilgtspējīgu solidaritāti, ir jāveido ar efektīvākiem līdzekļiem, kas nodrošinātu pilsoņu pašreizējās tiesības uz darbu, izglītību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpi un citām sociālās aizsardzības formām visā Eiropā.

Solidaritātei ir jāpāriet uz nākamajām paaudzēm, pateicoties efektīvai ES reakcijai ne tikai uz demogrāfiskajām, bet arī vides pārmaiņām. Eiropas Savienībai arī turpmāk jāuzņemas vadošā loma cīņā pret klimata izmaiņām un bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, rentablā veidā izpildot Kioto saistības, globāli rīkojoties, lai samazinātu emisiju apjomus laika posmā pēc 2012. gada, kā arī īstenojot rīcības plānu bioloģiskās daudzveidības mērķu sasniegšanai līdz 2010. gadam.

Nākamajā gadā Komisija visaptveroši apkopos informāciju par Eiropas sabiedrību un, papildus vienotā tirgus pārskatīšanai un saskaņojot ar to, izsludinās pieejamības un solidaritātes programmu. Tā izpētīs iespēju izstrādāt „tiesību karti", kas nodrošinātu ikviena Eiropas pilsoņa informētību par viņa pašreizējām tiesībām un pilnīgāku piekļuvi tām. Tā turpinās īstenot savu ilgtspējīgās attīstības programmu.

Brīvība, drošība un tiesiskums

ES ir jānodrošina Eiropas pilsoņiem pārliecība, ka tiek veikti pasākumi, kas padara Eiropu par piemērotu un drošu vietu dzīvošanai, kur drošība tiek garantēta vienlaikus ar brīvību un personisko brīvību īstenošanu, kuras eiropieši tik augstu vērtē.

ES ir jāturpina rīkoties. Piemēram:

- **koncentrēt uzmanību uz** visu cilvēku **pamattiesību ievērošanu un nodrošināšanu** un izstrādāt ES pilsonības koncepciju;

- **stingrāka pretterorisma politika**, veicināt tiesību aizsardzības un tiesu iestāžu sadarbību, likvidējot šķēršļus informācijas pieejamībai un apmaiņai ar to, vienlaikus pilnībā ievērojot privātumu un datu aizsardzību;

- **labāka ārējo robežu aizsardzība**, nodrošinot labāk integrētu ārējo robežu pārvaldības sistēmu, tajā skaitā pakāpeniski panākot robežsargu darbību saskaņā ar vienotiem Eiropas noteikumiem un procedūrām;

- **efektīvāka vienotās Eiropas patvēruma sistēmas ieviešana līdz 2010. gadam**, kurā būtu harmonizētāki kritēriji un procedūras;

- **labāk saskaņota kopējā migrācijas politika**, kas atzīst tās priekšrocības, ko sadarbībā ar trešām valstīm dod migrantu integrācija, nevis cīņa ar nelegālo imigrāciju un organizētajām grupām imigrantu iepludināšanai;

- **ciešāka policijas un tiesu sadarbība**, kas pamatojas uz savstarpēju atzīšanu, taisot spriedumus un pieņemot lēmumus valsts līmenī, kas izpildāmi ES attiecībā uz visām personām, kuras pārvietojas, dzīvo un strādā ES;

- **pilnībā izmantot pašreizējos mehānismus, lai novērstu draudus pilsoņu drošībai visās iespējamās jomās, tajā skaitā pārtikas, veselības un bioterorisma jomā;**

- **ciešāka sadarbība konsulāro jautājumu risināšanā**, lai labāk aizsargātu ES pilsoņus trešās valstīs.

Dažās politikas veidošanas jomās rīcību un atbildību kavē pašreizējā lēmumu pieņemšanas kārtība, kas bloķēja un neļāva nodrošināt atbilstošu demokrātisku kontroli. Spēkā esošie līgumu noteikumi (Līguma par Eiropas Savienību 42. pants un Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 67. panta 2. punkts) ļauj grozīt šo kārtību, kas ļautu pilnveidot lēmumu pieņemšanu Padomē un nodrošinātu atbilstošu demokrātisku kontroli, ko veiktu Eiropas Parlaments, kā arī palielinātu Eiropas Kopienu Tiesas lomu.

Komisija iesniegs iniciatīvu, kas uzlabotu lēmumu pieņemšanas kārtību un atbildību tādās jomās kā policijas un tiesu sadarbība un legālā migrācija, izmantojot spēkā esošo Līgumu iespējas.

Paplašināšanās

Vairākkārtējas ES paplašināšanās ir radījušas šodienas ES – jaudīgu spēku miera, demokrātijas un labklājības veicināšanai un Eiropas interešu, vērtību un ietekmes pārstāvēšanai pasaulē. Ar paplašināšanos Eiropas Savienība ir panākusi agrāko diktatūru pārveidi, un ieguvējas bija visas dalībvalstis. Pirms katras paplašināšanās pastāvēja šaubas, bet katru reizi Eiropas Savienība pierādīja, ka tai ir institucionālā, finanšu un politiskā jauda jaunu dalībvalstu integrēšanai.

Pēdējai paplašināšanai, kas notika 2004. gadā, vispirms un galvenokārt ir raksturīga vēsturiska politiskā un stratēģiskā dimensija Eiropas atkalapvienošanā. Taču tā bija arī ekonomiska veiksme, kas Eiropas ekonomikai piešķīra dinamiku, palielinot izaugsmi un radot darba vietas, pateicoties lielākiem ieguldījumiem un tirdzniecībai[1].

Tomēr, kamēr vairākums paplašināšanos vērtē atzinīgi, daudzi pilsoņi apšauba tās norisi un apmērus. Eiropas Savienībai ir jāciena pašreizējās saistības. Tajā pašā laikā ir nepieciešamas pamatotas diskusijas par turpmākajām paplašināšanām un to nozīmi Eiropas Savienībai kopumā.

Jautājums par to, kā ES var pielāgoties, uzņemot jaunas dalībvalstis un turpinot īstenot savus galvenos mērķus, nav jauns: Eiropadome 1993. gadā Kopenhāgenā jau pieminēja uzņemšanas spēju un „Programma 2000" ierosināja institucionālo, politisko un budžeta reformu kopumu, kas nobruģēja ceļu veiksmīgai paplašināšanai 2004. gada maijā.

ES pierādīja, ka tā var uzņemt jaunas dalībvalstis un joprojām būt efektīva. Lai pierādītu savu

[1] COM(2006) 200, 3.5.2006.

spēju to atkārtot, tai jānodrošina, ka paplašināšanās arī turpmāk būs Eiropas kopējais projekts.

Komisija turpinās diskusijas par paplašināšanās radīto pievienoto vērtību un Eiropas Savienības spēju uzņemt jaunas dalībvalstis. Komisija ziņos par ES paplašināšanās stratēģiju vēl šogad pirms Eiropadomes sanāksmes decembrī.

ES pasaulē

Šobrīd efektīva Eiropa globālā mērogā ir vairāk nepieciešama nekā jebkad. Globāla savstarpēja mijiedarbība rada jaunas iespējas virzīt Eiropas vērtības un intereses un ir palielinājusi Eiropas pilsoņu atbalstu kopējām ārējām darbībām.

Tam, ka nav panākts institucionāls risinājums, nevajadzētu kavēt ES globālās lomas attīstību. Mums maksimāli jāizmanto mūsu ievērojamās kolektīvās jaudas, piemēram, aizsardzībā, mobilizējot saimnieciskās darbības līdzekļus, izpēti un iepirkumus. Komisija ir gatava atbalstīt dalībvalstu centienus šajā jomā.

Eiropai kā pasaules mēroga spēlētājam jākļūst par ko vairāk nekā tikai dalībnieku kopumu, dalībvalstīm un iestādēm ir cieši jāsadarbojas, lai nodrošinātu šādas jomas:

- **Uzmanības koncentrēšana un ietekme**. Tā kā ES ārējo uzdevumu un partneru skaits aizvien pieaug, tai ir jābūt pilnīgā skaidrībā par savām prioritātēm un jānodod nepārprotama ziņa par to, ko tā vēlas sasniegt. Lielāka prioritāte ir jāpiešķir Eiropas kaimiņattiecību politikas izstrādei, jo tā veicinātu stabilitāti un labklājību ES kaimiņvalstīs.

- **Saskanība.** ES rīcībā ir vienreizējs ārpolitikas instrumentu kopums, kas ievērojami pārsniedz tradicionālās „ārpolitikas" izpratni, pie tiem pieskaitāmi tirdzniecība, sadarbība attīstības jomā, humanitārā palīdzība un politiskais dialogs. Turklāt mūsu mērķus tādās jomās kā apkārtējā vide, transports, enerģija, migrācija un drošība pilnībā var sasniegt tikai tad, ja tie darbojas arī ārpus Eiropas robežām. Iekšējās un ārējās politikas saskanība ir būtiska. Vēl šajā gadā Komisija ierosinās jaunu pieeju ārējai konkurētspējai, pievēršoties tādiem jautājumiem kā uzlabota pieeja ārvalstu tirgiem, jaunas prioritātes tirdzniecības attiecībās, ieguldījumu iespēju veicināšana un intelektuālā īpašuma aizsardzība. Tādējādi Eiropas Savienībai visā pasaulē jāturpina veicināt efektīvu konkurenci, sociālos un vides standartus.

- **Koordinācija.** Lai nodrošinātu efektīvāku ārējo darbību, nepieciešama labāka dalībvalstu un iestāžu sadarbība, kā arī iestāžu savstarpējā sadarbība. Ārējā politikā ir iesaistīti daudzi dalībnieki. Viņiem galvenā uzmanība ir jāpievērš mērķiem, ko tie kopīgi cenšas sasniegt, nevis tam, ko kurš dara, piemēram, nodrošinot efektīvu palīdzību un civilo aizsardzību ārēju krīžu gadījumā.

Pēc diskusijas par Eiropas lomu pasaulē, kas tika aizsākta Hemptonkortas sanāksmē, Komisija iesniegs ārējo attiecību koncepciju, kurā tiks atspoguļotas konkrētas idejas, kā reaģēt uz šiem izaicinājumiem spēkā esošo līgumu ietvaros, jo īpaši, kā uzlabot Komisijas darbību saskanību un koordināciju ar pārējo Eiropas iestāžu un dalībvalstu darbībām.

BUDŽETS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAI

Budžets ir viens no vissvarīgākajiem praktiskajiem instrumentiem Eiropas Savienības politisko mērķu īstenošanai. Kā no izdevumu, tā ieņēmumu viedokļa reformēts budžets ir būtisks pilsoņu programmas īstenošanai. Nesen panāktajā vienošanās par finanšu plānu ir paredzēti vairāki svarīgi soļi, piemēram, palielināta izdevumu sadaļa jaunām politikām, tādām kā drošība, jauninājumi un izpēte, un ES kohēzijas politikas reforma, kas seko izaugsmes un nodarbinātības programmai, vienlaikus saglabājot tās galveno lomu solidaritātes nodrošināšanā visā Eiropas Savienībā.

Tomēr vēl ir daudz darāmā. Lēmumi par Eiropas Savienības izdevumiem un ieņēmumiem ir jāpamato ar vienprātību par to, kāds būs Eiropas Savienības politiskās attīstības turpmākais virziens, kāda būs uzdevumu sadale Eiropas Savienības un valstu līmenī, kā arī kāds būs ES prioritāšu finansējuma vispārējais apjoms un avoti. Tādēļ 2008. -2009. gadā Komisija plāno izteikt priekšlikumus vispārējai budžeta reformai, kas ar jaunu politikas programmu veicinātu labklājību, solidaritāti un drošību.

PARTNERĪBA EIROPĀ: SUBSIDIARITĀTE, LABĀKS REGULĒJUMS, ATKLĀTĪBA

Jaunas politikas programmas īstenošanai nepieciešama jauna partnerība. ES ir sarežģīta, vienreizēja organizācija ar plašu mērķu loku. Tā var darboties tikai tad, ja tā dala gan varu, gan atbildību, un stingri ievēro virkni demokrātisku pamatprincipu – atbildību, pārredzamību un uzticību. ES ir jārīkojas:

- Jāievēro **subsidiaritātes** princips, rīkojoties Eiropas līmenī tikai tad, kad tas ir nepieciešams. Komisijas uzdevums ir sadarboties ar dalībvalstīm un to parlamentiem, reģioniem, pilsētu un vietējām pašvaldībām, sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību, lai nodrošinātu to, ka labklājības sniegtās priekšrocības ir pieejamas ikvienam.

- **Mazināt birokrātiju.** Komisija ir parādījusi piemēru, vienkāršojot spēkā esošos tiesību aktus un aktīvāk izmantojot ietekmes novērtēšanu. Taču tiem jābūt kopējiem centieniem un visām iestādēm, arī valstu un reģionu iestādēm, ir jāpalielina savs ieguldījums, lai uzlabotu apstākļus uzņēmējdarbībai un pilsoņiem. 2006. gada laikā Komisija iesniegs papildu priekšlikumu kopumu, lai uzlabotu regulējumu visā ES teritorijā.

- **Pilnveidot atklātību un atbildību** Gan Komisija, gan Padome veic svarīgus pasākumus, lai uzlabotu pārredzamību. Nepieciešama turpmāka rīcība visās iestādēs. Komisija pamatosies uz Eiropas Pārredzamības iniciatīvu un, piemēram, intensīvāk strādās pie tā, lai nodrošinātu pieeju dokumentiem.

Partnerība nozīmē to, ka ES iestādēm kopīgi ir jādarbojas efektīvi – nekad nedrīkst uzskatīt, ka to kompetences sadalījums ir svarīgāks par apstākli, ka visas iestādes strādā kopīgiem mērķiem. Tām arī jākontaktējas ar pilsoņiem – tas ir jaunās saziņa politikas[2] pamatmērķis.

---

[2] COM(2006) 35, 1.2.2006.

Taču Eiropas iestādēm ir ciešāk jāsadarbojas arī ar galvenajiem partneriem. Valstu valdības ir jo īpaši atbildīgas par to, ka ES darbs tiek paveikts labi. Jebkurā posmā - apspriedēs pirms politikas noteikšanas, pārrunās par konkrētiem priekšlikumiem, to īstenošanā,- ES politika nespēs darboties, ja visi dalībnieki nestrādās ar pilnu atdevi.

Jo īpaši valstu parlamenti ir vairāk jāiesaista Eiropas politikas izstrādē un īstenošanā. Vairāk iesaistot valstu parlamentus var panākt to, ka Eiropas politika vairāk atbildīs atšķirīgiem apstākļiem un būs efektīvāk īstenojama.

Komisija vēlas visus jaunos priekšlikumus un konsultāciju dokumentus tieši iesniegt valstu parlamentiem, aicinot tos izteikt savu viedokli un tādējādi uzlabojot politikas veidošanas procesu.

VIRZĪBA UZ INSTITUCIONĀLU RISINĀJUMU

ES ir jānodrošina, ka tās iestādes spēs īstenot šo jauno politikas programmu Eiropas pilsoņiem.

Lākenes deklarācija 2001. gadā aicināja uz skaidru, atklātu, efektīvu, demokrātiski kontrolējamu Kopienas pieeju Eiropas attīstībā, kas rādītu virzienu visai pasaulei. Tā kalpoja par pamatu turpmākam darbam, ko veica Konvents un starpvaldību konference, lai sagatavotu Konstitucionālo līgumu. Ir pagājuši pieci gadi, un Lākenes deklarācijas mērķi kļuvuši vēl nozīmīgāki.

Valstu un valdību vadītāji 2005. gada jūnijā vienojās 2006. gada pirmajā pusē veikt dalībvalstīs notiekošo diskusiju vispārēju novērtējumu un lemt par tālāko rīcību. Paziņojumā par D plānu un pārdomu periodu[3] Komisija izvērtē diskusijās izvirzītos jautājumus. Kopumā pilsoņi atzīst, ka problēmas, kas vērojamas kā Eiropā, tā ārpus tās, ir jārisina visas Eiropas mērogā. Viņi ir norūpējušies par nodarbinātības un drošības jautājumiem, kā arī vēlas Eiropas reakciju uz globalizāciju. Viņi vēlētos skaidrāku priekšstatu par to, kādā virzienā Eiropa dodas, piemēram, saistībā ar paplašināšanos. Valda noskaņa, ka politikas īstenošanai būtu lietderīgi apkopot Eiropas spēkus.

Kopumā līdz Konstitucionālajam līgumam var nonākt pa dažādiem ceļiem. Notiekošās ratifikācijas pierāda dalībvalstu ticību Konstitucionālajam līgumam. Saskaņā ar deklarāciju, kas pievienota Konstitucionālajam līgumam, ja četras piektdaļas no visām dalībvalstīm būs līgumu ratificējušas, tas tiks iesniegts Eiropadomei. Taču šajā posmā vēl nav panākta vienprātība.

Ceļu uz pozitīvu rezultātu varētu bruģēt, veidojot paļāvības un uzticēšanās gaisotni, stiprinot pilsoņu saites ar Eiropas Savienību, ar konkrētiem rezultātiem pierādot, ka Eiropas Savienība spēj apmierināt viņu vajadzības un centienus.

[3] COM(2006) 212, 10.5.2006.

Tādēļ Komisija ierosina:

- *Ir pienācis laiks virzīties uz priekšu, izmantot mūsu pārdomas rezultātu uzlabošanai. ES uzmanība tagad jākoncentrē uz jauno politikas programmu pilsoņiem, veidojot nepārtrauktu dialogu, tajā skaitā īstenojot D plānu.*

- *Nesteidzinot Konstitucionālo līgumu, ES efektīvāk ir jāizmanto spēkā esošie līgumi, kā tas aprakstīts šajā dokumentā.*

- *Turklāt Eiropadomei jūnijā ir jāpieņem lēmums par pakāpeniskas pieejas apstiprināšanu, ko turpinātu virzīt nākamās prezidentūras un kas radītu apstākļus institucionālam risinājumam nākotnē.*

- *Nākamais lielais solis pretī institucionālam risinājumam būtu, ja ES vadītāji pieņemtu politisku deklarāciju, kurā ne tikai noteiktas Eiropas vērtības un mērķi, bet kurā valstu vadītāji arī apņemtos kopīgi tos īstenot. Tas varētu notikt nākamajā gadā, piecdesmit gadus pēc Romas līguma parakstīšanas. Arī Eiropas Parlamentam un Komisijai būtu jāparaksta šī deklarācija.*

- *Kā nākamais solis svinīgā deklarācija varētu kalpot par pamatu lēmumiem, kurus nākamajā gadā pieņems Eiropadome, lai uzsāktu procesu, kas nākotnē novedīs pie institucionāla risinājuma, kas būs jāturpina turpmākajām prezidentūrām. Vajadzības gadījumā Komisija ir gatava palīdzēt.*

SECINĀJUMS

ES ir nodrošinājusi mieru, labklājību un drošību tādā veidā, kas tās izveidošanas brīdī nebija iedomājams. Tā var turpināt un tai jāturpina ievērot Eiropas pilsoņu jauno paaudžu vajadzības un vēlmes.

Tādēļ ES ir jāizmanto brīdis un jāizstrādā jauna pilsoņu programma. Tajā jāiekļauj priekšlikumi, kas paredzētu jaunas priekšrocības pilsoņiem, turpinot nodrošināt tās pilsoņiem Eiropas iespējas un drošību, kas balstīta uz atklātību un solidaritāti. Tai arī turpmāk jāsniedz drošības un brīvības garantijas. Tai jābūt saistītai ar efektīvāku ES pārstāvību pasaulē.

Īstenojot šo programmu, ES ir jādarbojas partnerībā. Izaicinājumu dažādība pieprasa pilnīgu atdevi ne tikai no ES iestādēm, bet arī no jebkura, kas ir pārliecināts par Eiropas veiksmi. Jāveido jauna pārliecība par to, ka Eiropas Savienība ir spēks labklājības, solidaritātes un drošības veicināšanai Eiropā, un ka plašā pasaule radīs pareizo fonu institucionālajam risinājumam.

„Eiropas tautu nākotne ir tikai savienībā."

Jean Monnet